

Indberetning nr. 2/2022

Lagmand Bárður á Steig Nielsen har udnævnt to nye landsstyremedlemmer

Som omtalt i Indberetning nr. 1/2022 skulle der udpeges to nye medlemmer af landsstyret, efter at landsstyremand for fiskerianliggende Jacob Vestergaard og landsstyrekvinde for sociale anliggende Elsebeth Mercedes Gunnleygdóttir (begge Fólkaflokkurin) valgte at trække sig som landsstyremedlemmer. Lagmand Bárður á Steig Nielsen, Sambandsflokkurin, har efterfølgende udnævnt Árni Skaale som landsstyremedlem for fiskerianliggende og Sólvit Nølsø som landsstyremedlem for sociale anliggende. Landsstyret består nu alene af mandlige landsstyremedlemmer, hvilket møder kritik fra flere sider.

Uro i Fólkaflokkurin efter valg af nye landsstyremedlemmer

Efter at Fólkaflokkurins lagtingsgruppe valgte at indstille to nye landsstyremedlemmer, som ikke var en del af den siddende lagtingsgruppe, har lagtingsmedlem for Fólkaflokkurin og tidligere borgmester i Sands kommune på øen Sandoy, Brandur Sandoy, oplyst, at han melder sig ud af partiet. Han begrundet sin udmeldelse med, at partiet er blevet for konservativt. Medvirkende var dog også, at øen Sandoy blev forbigået ifm. valget af de to nye medlemmer fra Fólkaflokkurin til landsstyret. Brandur Sandoy udtaler, at han er foreløbig ude af politik, men ikke ved, hvad fremtiden kan bringe.

Lagtingsmedlem for Fólkaflokkurin og tidligere landsstyrekvinde og borgmester i Tórshavn Kommune Annika Olsen har ligeledes rettet en skarp kritik mod partiet for at have ekskluderet hende af Lagtinget, da det stod klart, at hun mistede sin suppleantplads i tinget. Den interne uro i Fólkaflokkurin har medført, at flere medier nu stiller spørgsmålstejn ved, om partiets nuværende formand Jørgen Niclasen kan fortsætte som formand efter partiets kommende landsmøde. Partiformanden kan kun vælges blandt nuværende Lagtings- og landsstyremedlemmer. Det er fortsat uvist, om en modkandidat stiller op på landsmødet.

Fólkaflokkurin halveres i ny meningsmåling

Den interne utro i Fólkaflokkurin påvirker den seneste meningsmåling fra 6. januar 2022 om valg til Lagtinget, hvor partiet, som i dag har otte mandater i Lagtinget, står til at blive halveret, såfremt der var valg til Lagtinget i dag. Sambandsflokkurin står til at miste to af sine syv mandater. Landsstyrekoalitionen opnår således kun en tredjedel af Lagtingets 33 mandater i den nye meningsmåling. Javnáðarflokkurin står med en fremgang på fire mandater til at få 11 mandater, ligesom Tjóðveldi for første gang siden valget i 2019 står til en fremgang fra seks til syv mandater. Framsókn fordobler sin procentdel med en fremgang fra 4,6 pct. til 9,9 pct., hvilket giver en fremgang fra to til tre mandater.

Forsat uklarhed om spørgsmålet om en eventuel kommende radar skal behandles i Lagtinget

Den færøske radio- og tv station, KVF, bragte den 11. januar 2022 et længere indslag om en evt. kommende luftrumsradar på Færøerne. I udsendelsen blev der blandt andet sat spørgsmålstejn ved, hvordan tidligere landsstyremand Jacob Vestergaard, som forventes at indtræde i Lagtingets Udlandsudvalg, stiller sig i sagen. Jacob Vestergaard oplyste i maj 2021, at Færøerne, efter hans mening, ikke har behov for en radar, og såfremt man alligevel skal have en, skal den være færøsk og administreres af den færøske beredskabsmyndighed Vørn. Jacob Vestergaard, der aktuelt ikke har ønsket at udtale sig, oplyser dog, at han ikke har ændret holdning til spørgsmålet. Landsstyremedlem for udlandsanliggende, Jenis av Rana, oplyser i samme udsendelse, at det er Lagtingets Udlandsudvalg, der skal

træffe beslutning om, hvorvidt der skal opsættes en radar på Færøerne. Spørgsmålet skal efter hans mening ikke behandles i Lagtinget, som flere fra oppositionen ønsker. Han oplyser dog, at såfremt udvalget ønsker, at spørgsmålet skal behandles i Lagtinget, vil landsstyret ikke modsætte sig det. Endelig oplyser Jenis av Rana, at hvis udvalget samtykker i, at der opsættes en radar, så forventer han ikke, at det bliver et betingelsesløst ja. Han vil dog ikke komme nærmere ind på, hvilke betingelser han forventer, der kan blive stillet. Jenis av Rana håber på en tilbagemelding fra udvalget i løbet af 2-3 uger.

Formand for Tjóvelði og medlem af Udlandsudvalget Høgni Hoydal påpeger, at land, vand og luft rummet over Færøerne tilhører færinger, og at landsstyret ikke har hjemmel til at afgøre spørgsmålet om, hvorvidt der skal opsættes en luftrumsradar. Som minimum bør det principielle spørgsmål om, hvilket militært udstyr der kan opsættes på Færøerne, først behandles af Lagtinget. Høgni Hoydal mener endvidere, at Færøerne selv – uden om Danmark – bør forhandle direkte med NATO om spørgsmålet. Han er sikker på, at NATO vil acceptere dette, da NATO har en interesse i, at der opsættes en radar. Høgni Hoydal mener endvidere, at en eventuel radar skal opsættes og drives af færinger.

MF Sjúrdur Skaale, Javnaðarflokkurin, påpeger i et læserbrev på internetmediet in.fo den 11. januar 2022, at spørgsmålet om en luftrumsradar på Færøerne skal ses i lys af, hvad der sker i verdenen rundt om Færøerne. Kina har afskaffet ytringsfrihed og dermed demokratiet i Hong Kong. Rusland indtog i 2014 Krim-halvøen, og i dette øjeblik står over 100.000 russiske soldater klar ved grænsen til Ukraine. Dette sker i Europa. Der er risiko for krig, og det er i dette lys, at radarsagen skal ses, fremhæver Sjúrdur Skaale. Til spørgsmålet om, hvad færingerne får til gengæld for, at der opstilles en radar, er svaret sikkerhed. Sjúrdur Skaale mener, at det er ansvarsløst og umodent, når modstandere af en radar mener, at det nu handler om at ”trodse” danskerne. Alle må forstå, at spørgsmålet om en radar ikke handler om, at ”nogen” (Danmark) vil udnytte Færøerne. Færøerne er en del af Vesten og dens allierede. Andre lande betaler dyrt for det – Færøerne betaler intet, slutter Sjúrdur Skaale.

Afskaffelse af det færøske coronapas

Lagmand Bárður á Steig Nielsen meddelte den 10. januar 2022, at brug af coronapas afskaffes på Færøerne. Lagmanden udtaler i den forbindelse, at han aldrig har været glad for coronapasset, men at det blev indført efter stigende pres fra befolkningen. Med Omikron-varianten har det dog vist sig, at coronapasset ikke har haft den ønskede effekt mod smitteudbredelse. I samråd med Epidemikommisjonen har landsstyret derfor besluttet at afskaffe brugen af coronapasset, ligesom man ikke længere vil skelne mellem vaccinerede og ikke vaccinerede personer i forbindelse med sammenkomster. Den 11. januar 2022 blev der sat ny smitterekord med i alt 382 registrerede nye smittetilfælde. Antallet af aktiv smittede satte ligeledes rekord med 1.666 smittede. Antallet af indlagte med COVID-19 udgør fem personer, heraf tre som følge af COVID-19. Ingen er indlagt på intensiv. Landslægen skønner, at omkring ti pct. af befolkningen på nuværende tidspunkt er i anbefalet karantæne.

Manglende bevilling til nyt fængsel på Færøerne

Der blev ikke bevilliget penge til et nyt fængsel på Færøerne i flerårsaftalen for kriminalforsorgen. Sjúrdur Skaale, medlem af Folketinget for Javnaðarflokkurin, har på de sociale medier udtrykt skuffelse over dette. Edmund Joensen, medlem af Folketinget for Sambandsflokkurin, oplyste i færøsk TV den 3. januar 2022, at arbejdet med et nyt fængsel bør forsætte, da der er mange andre ting, man må få på plads foruden bevilling, herunder placering, byggetilladelse m.m. Edmund Joensen vil forsat arbejde for, at der kommer et nyt fængsel på Færøerne. Sjúrdur Skaale og Edmund Joensen skal til møde med justitsministeren den 14. januar 2022, hvor sagen vil blive drøftet.

Store udfordringer inden for ældreområdet

Siden den 1. januar 2015 har kommunerne selv skullet administrere ældreområdet. Befolkningstallet på Færøerne er i samme periode og frem til i dag steget med otte pct. Antallet af personer over 67 år og over 80 år er tilsvarende steget med henholdsvis 16 pct. og 9 pct. Udgifterne til ældreområdet er steget med 36 pct. fra 390 mio. i 2014 til 532 mio. i 2020, og antallet af årsværk i ældresektoren er steget med 10 pct. i samme periode. Den primære finansiering af området findes ved beskatning af indbetalinger til den tvungne pensionsopsparring. Det påkrævede pensionsopsparringsloft på 15 pct.

vil dog blive reduceret til 12 pct. i 2026, hvorefter indtægterne til kommunerne tilsvarende vil blive reduceret med 50-150 mio. kr. årligt. Samtidigt forventes udgifterne i de kommende ti år at vokse med ca. 200 mio. kr. Udover at stå med en økonomisk udfordring er ældreområdet også underbemandet, da det er svært at rekruttere arbejdskraft til området.

Bakkafrost opkøber aktier i Munkebo Seafood

Bakkafrost har købt 90 pct. af aktierne i den danske konserverfabrik Munkebo Seafood. Regin Jacosen, direktør for Bakkafrost oplyser, at Bakkafrost har været en stor leverandør til Munkebo Seafood, og at Munkebo Seafood passer godt ind i værdikæden hos Bakkafrost. Munkebo Seafood, som har 40 ansatte, forsætter uændret. Virksomhedens driftsoverskud udgjorde sidste år 5 mio. kr.

Hiddenfjord har vundet internationale priser for bæredygtighed

Hiddenfjord, færøsk lakseproducent, har fået tildelt SEAL Business Sustainability Award i USA. SEAL står for Sustainability, Environmental Achievement and Leadership, Prisen bliver tildelt en gang om året til aktører, som har stået for nyskabende tiltag inden for bæredygtighed. Hiddenfjord har fravalgt flytransport ifm. eksport af deres laks, hvilket er baggrunden for prisen. Direktøren for Hiddenfjord, Atli Gregersen, er desuden indstillet til at blive Business Leader of the Year til Edie Sustainability Leaders Awards, som er den største pris inden for bæredygtighed i Englang. Atli Gregersen er blevet indstillet på baggrund af, at hans virksomhed som den første i verden, begyndte at have lakseyngel i længere tid på land, hvormed laksens tid i havet formindskes, og dermed også risikoen for lakselus. Afgørelsen om hvem der vinder prisen falder den 2. februar 2022.

Oversættelse af lagmandens nytårstale, som er omtalt i Indberetning 1/2022, er vedlagt.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen